

* نام کتاب: مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی عمومی (جلد اول - کنش اجتماعی)

* مؤلف / مترجم: گی‌روشه / هما زنجانی‌زاده

* ناشر: دانشگاه مشهد

* نوبت و محل چاپ: سوم، مشهد

* سال نشر: ۱۳۶۷

۲- مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی عمومی

این اثر جزء منابع فرعی و در برخی رشته‌ها منبع اصلی درس مبانی جامعه‌شناسی عمومی محسوب می‌شود.

از جمله کتب مشابه آن می‌توان به کلیه کتاب‌هایی که با پیشندهای مبانی جامعه‌شناسی، مقدمات جامعه‌شناسی و جامعه‌شناسی عمومی نگاشته شده است، اشاره نمود.

الف) بررسی شکلی

این کتاب در پنج فصل به ترتیب با عناوین کنش اجتماعی، پایه‌های هنجاری کنش اجتماعی، پایه‌های آرمانی و نمادی (سمبلیک)، کنش اجتماعی، فرهنگ، تمدن و ایدئولوژی و اجتماعی شدن، هم‌نوایی و کجروی تنظیم شده است و در آن، مثال، ذکر نمونه و ارجاع یا استناد به تحقیق‌ها و مطالعه‌ها یا نوشته‌های

دیگران به قدر کافی وجود دارد؛ اما اثری از جدول، شکل، نمودار، قراردادن مطالب در کادر و متفاوت نوشتن واژه‌ها، اصطلاح‌ها یا نکته‌های مهم دیده نمی‌شود، به جز دو مورد جدول مندرج در صفحه ۸۳ و ۱۶۸ که از حیث نحوه تنظیم یا چاپ صورت مناسبی ندارد، در کیفیت چاپ متن، مورد خاصی دیده نمی‌شود و روی هم رفته کیفیت مناسبی دارد.

ب) بررسی محتوایی

در این اثر، اصطلاح‌های و واژه‌های تخصصی، به درستی به کار برده شده و در ترجمه، معادل‌های رایج و مناسبی برای آنها به کار رفته است. البته در چندین مورد ضعف معادل‌گذاری دیده می‌شود یا دست کم می‌توان معادل‌هایی دقیق‌تر و رساتر پیشنهاد نمود. برای مثال، در صفحه ۱۵، ادراک شالوده ریزی شده معادل Perception Structure به کار رفته است که بهتر بود «ادراک ساختارمند» یا «ادراک ساخت یافته» ترجمه می‌شد؛ و یا در صفحه ۵۱، مجازات‌ها معادل واژه Sanctions آمده است. از آنجایی که این کلمه در فرهنگ ما دارای بار منفی است و حق مطلب را ادا نمی‌نماید بهتر بود معادلی مناسب‌تر و رساتر، که هم جنبه مثبت و تشویق کننده و هم منفی و تنبیه کننده را برساند، استفاده می‌شد. در کلماتی نظیر: ضمانت‌های اجتماعی یا جزاهای اجتماعی و یا واژه‌های Control Normative Orientation، Social و ... هم اشکالاتی از این قبیل دیده می‌شود.

در کتاب از پراکنده‌گویی و زیاده‌گویی پرهیز شده و ایجاز رعایت شده است. در عین حال، مطالب به نسبت هدف کلی کتاب و هدف‌های بخشی هر فصل، از جامعیت لازم برخوردار است. به‌ویژه، با در نظر گرفتن این مطلب که کتاب مزبور، تنها یک جلد از مجموعه سه جلدی نسبتاً جامع در زمینه جامعه‌شناسی عمومی است. مطالب آن از انسجام و تسلسل منطقی بسیار خوبی برخوردار

مبانی جامعه‌شناسی ۲۵

است. با توجه به زمان تدوین و انتشار کتاب، که باید اواخر دهه ۶۰ میلادی باشد،^۱ و با توجه به تاریخ مندرج در کتاب تغییرات اجتماعی، ترجمه دکتر وثوقی (۱۹۶۸)، که جلد سوم این مجموعه است؛ می‌توان گفت که منابع مورد استفاده در کتاب با توجه به زمان انتشار آن مناسب است، ولیکن، در برخی موارد کتاب به روز نیست. (ر.ک: ۶۸-۶۶)

از لحاظ استنادات و ارجاعات متن، نقصی مشاهده نمی‌شود. در جایی که مستقیم از منابع استفاده شده، مشخصات منبع به‌طور کامل با ذکر صفحه آمده است و زمان استفاده و اشاره غیر مستقیم بدون ذکر صفحه از منبع مزبور یاد شده است. (برای نمونه ر.ک: صص ۲۲-۳۲-۴۸)

گی‌روشه در طرح و تنظیم مطالب این کتاب از خود، ابتکار، نوآوری و دقت نظر بسیار نشان داده است و در طرحی منسجم در قالب سه کتاب و از جمله: مورد بحث، به جمع آوری میراث اندیشه جامعه‌شناسی اقدام ورزیده است. علاوه بر این نوآوری کلی، برخی از مباحث و به‌ویژه، رابطه آنها با هنجارها و کنش اجتماعی و نیز بحث ایدئولوژی و فرهنگ حاوی مطالب جالب، نوآورانه و مفید است. البته، در صفحه‌های ۱۰۸-۱۱۱ نویسنده مقایسه‌ای میان مذهب و جادو انجام داده است. این مقایسه برای خواننده معتقد به ادیان الهی، تا حدی تأمل برانگیز است. بعلاوه اینکه مترجم در پاورقی یادآور شده که آنچه نویسنده در مورد دین و جادو مطرح کرده است ... نمی‌تواند مورد قبول باشد.

پیشنهادها

این اثر با توجه به مطالب بالا که سعی شد به اختصار توضیح داده شود، کتابی منسجم، مفید و خواندنی است ولی به نظرمی‌رسد درک آن برای دانشجویان سال

۱. متأسفانه مترجم محترم اطلاعات کتاب را به زبان اصلی و کامل ارائه نکرده‌اند.

اول و یا ترم‌های پایین‌تر قدری دشوار باشد. البته شاید با ویراستاری بهتر و بیان شیواتر تا حدی از اشکال کار کاسته شود. کتاب حاضر بهتر است برای یک منبع فرعی یا کمکی برای دروس جامعه‌شناسی عمومی و یا مبانی جامعه‌شناسی مورد استفاده دانشجویان و اساتید قرارگیرد. زیرا، به‌علت نپرداختن به مباحث نهادهای اجتماعی، قشربندی و نابرابری‌های اجتماعی و نیز برخی موضوعات دیگر، جامعیت لازم برای این درس را ندارد؛ ولی می‌تواند منبعی سودمند برای مطالعه افراد در دوره‌های مختلف محسوب شود.

